

บทคัดย่อ

ในยุคโบราณ กระบวนการยุติธรรมและความเสมอภาคทางสังคม มักจะปราศจากขอบเขตและมาตรฐาน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้มีอำนาจ จึงได้มีการปฏิรูปและพัฒนาไปสู่อีกระบบหนึ่ง ซึ่งเป็นที่มาของคำว่า “ทุกคนควรเท่ากันในทัศนะของกฎหมาย” ซึ่งเป็นระบบที่การลงโทษจะพิจารณาเฉพาะกรรมของผู้กระทำ โดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคล แต่แท้จริงแล้วในความเป็นคนย่อมมีข้อแตกต่าง แม้ว่าจะเป็นคนเหมือนกัน ความแตกต่างนี้มาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น การลงโทษจึงควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างในตัวผู้กระทำความผิดด้วย

ABSTRACT

In the past, judicial process and social equality did not have any boundary or standard. They depended on a decision of authorities. Therefore, the reform and development were required to form a new system which base on the principle “Everyone is equal under the law”. Any punishments will be considered by the actions not the wrongdoers. However, people are different due to the genetic and environment. In conclusion, punishments should consider the differences of the wrongdoers as well.

พฤติกรรมที่แตกต่างกับการลงโทษ

รศ.เดชา สิริเจริญ*

ในยุโรปโบราณ คำว่า “ความเสมอภาคภายใต้กฎหมาย” (Equity) และ “ความเป็นธรรมทางกฎหมาย” (Justice) ยังไม่ค่อยจะปรากฏในกระบวนการยุติธรรม การพิจารณาคดีและการลงโทษ เป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจโดยปราศจากขอบเขตและมาตรฐาน จากความไม่เป็นธรรมและไม่เสมอภาคทางสังคมและกระบวนการยุติธรรมในยุคนั้นจึงได้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมในสังคม อันเป็นที่มาของคำว่า “ทุกคนควรเท่ากันในทัศนะของกฎหมาย” เป็นทฤษฎี Free Will หรือเจตน์จำนงค์อิสระ ของ Cesare Beccaria ซึ่งมีแนวความคิดว่า คนทุกคนย่อมมีสามัญสำนึก มีความคิดอันเป็นอิสระ ย่อมจะรู้ได้ว่าสิ่งใดที่เขาทำได้และควรทำ สิ่งใดที่เขาทำไม่ได้และไม่ควรทำ (Ability to know right from wrong) ดังนั้น การลงโทษผู้กระทำความผิดจึงควรพิจารณาเฉพาะกรรมที่ผู้กระทำประกอบให้เหมาะสมกับความผิด โดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคลว่าจะเป็นผู้ใด อันเป็นที่มาของคำว่า “ทุกคนควรเท่ากันในทัศนะของกฎหมาย” หรือ “Equal punishment for the same crime”

แต่อันที่จริงแล้ว แม้จะเป็นคนเหมือนกันแต่ในความเป็นคนย่อมมีความแตกต่าง กล่าวคือ ร่างกายของมนุษย์ทุกคนย่อมประกอบด้วยอวัยวะต่างๆ ที่ทำงานประสานกันอย่างเป็นระบบซึ่งประกอบไปด้วย ระบบประสาท ระบบการทำงานของต่อม ระบบการหมุนเวียนของโลหิต ระบบการหายใจ การย่อยอาหาร การขับถ่าย ระบบกล้ามเนื้อ โครงกระดูก ระบบสืบพันธุ์ ทุกระบบต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ จึงบังเกิดผลทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้ ระบบต่างๆ เหล่านี้มนุษย์ทุกคนย่อมมีอยู่เหมือนกัน ซึ่งการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของอวัยวะดังกล่าวนี้ย่อมมีความสำคัญและมีอิทธิพลไปถึงความคิด สติปัญญา และอารมณ์ของคน ณ ตรงนี้ ความแตกต่างย่อมบังเกิด เนื่องจากความสมบูรณ์ของระบบอวัยวะของแต่ละบุคคลย่อมไม่เท่าเทียมกัน ส่วนหนึ่งอาจมาจากการถ่ายทอดสารพันธุกรรมจากบิดามารดา ซึ่งมีความแตกต่างย่อมส่งผลไปถึงการทำงานร่วมกันของระบบต่างๆ ดังกล่าวด้วย จึงทำให้ความคิด สติปัญญา และอารมณ์ของคนไม่เหมือนกัน

มีข้อน่าคิดว่าทำไมคนจึงกระทำในสิ่งที่เขากระทำ ทั้งๆที่เป็นสิ่งที่เขาไม่ควรกระทำและบุคคลอื่นไม่กล้าที่จะกระทำต่อปัญหานี้ ส่วนหนึ่งอาจมาจากปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological

* รองคณบดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

Factor) ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของอวัยวะต่างๆ ของคนอันเป็นปัจจัยทางด้านชีววิทยา (Biological Factor)

การที่คนกระทำในสิ่งต่างๆ ย่อมประกอบไปด้วยกรรมวิธี (Process) ที่หลากหลาย ดังนี้

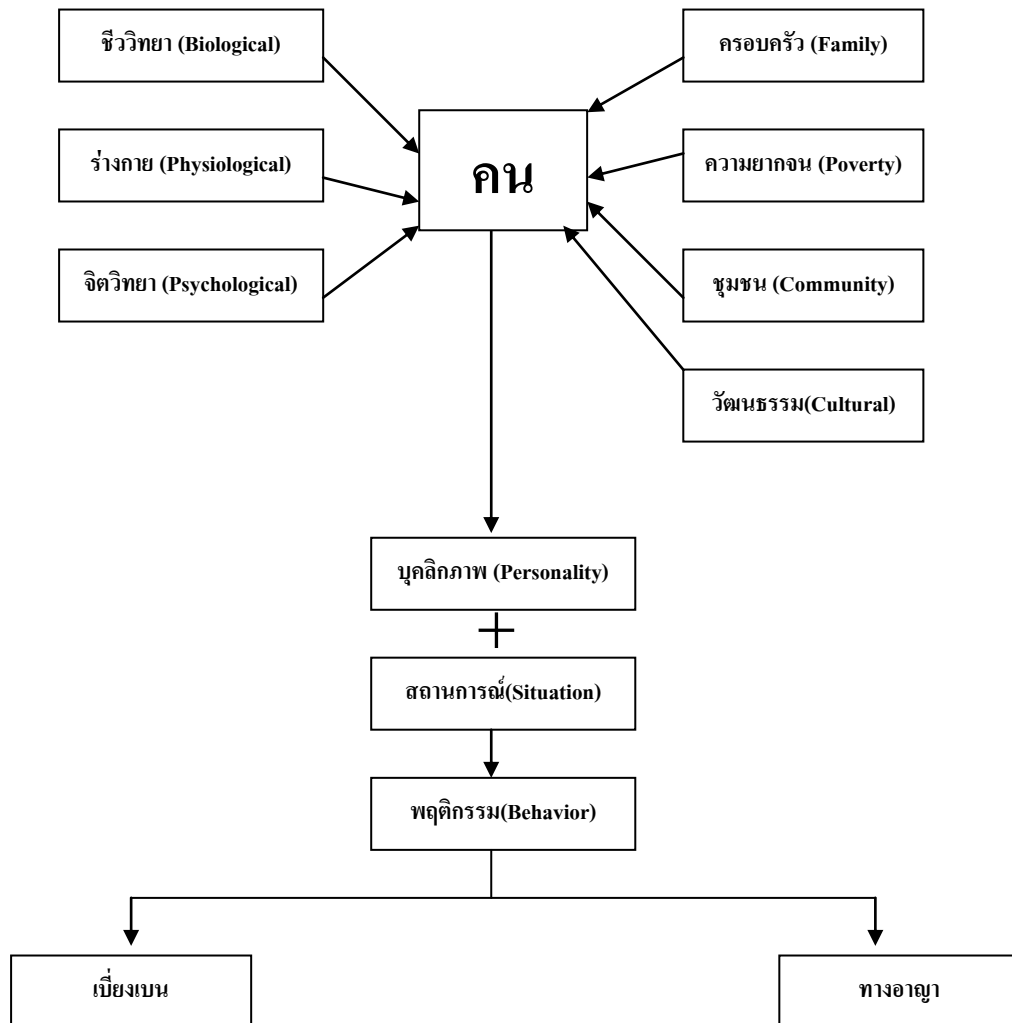
1. สัญชาตญาณ (Drive) เป็นสัญชาตญาณของความต้องการที่จำเป็นทั้งทางกายและทางใจ เป็นสัญชาตญาณขั้นพื้นฐาน (Basic Drive) อันได้แก่ความหิว (Hunger Drive) ความกระหาย (Thirst Drive) ความต้องการอากาศหายใจ (Oxygen Drive) ความต้องการเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ (Sex Drive) ความรักลูก (Maternal Drive)
2. ความรู้สึก (Feeling) หมายถึงความรู้สึกในจิตใจต่อสิ่งที่ประสบอันได้แก่พึงใจ (Pleasantness) กับไม่พึงใจ (Unpleasantness)
3. อารมณ์ (Emotion) หมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นถึงขั้นที่รุนแรงมากจนบังเกิดเปลี่ยนแปลงในร่างกายเช่น โกรธ เกลียด กลัว แค้น หลงใหล เป็นต้น
4. ทัศนคติ (Attitude) คือความคิดที่ยอมรับ (Approve) หรือไม่ยอมรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มิได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ แต่เกิดจากประสบการณ์ หรือการเรียนรู้
5. ความคิด (Thinking) หมายถึงการรู้จักไตร่ตรองใคร่ครวญหาเหตุผล เป็นกรรมวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของสมอง ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญา และการศึกษาอบรม

แต่จากการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบของอวัยวะของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างดังได้กล่าวมาแล้ว ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจลงมือกระทำในบางสิ่งบางอย่าง

ความดีเป็นสิ่งที่ทุกคนรู้ว่าพึงกระทำ แต่เพราะเหตุใดคนเราจึงมักจะกระทำตรงข้ามกับความดี ส่วนหนึ่งอาจเพราะทำง่ายกว่าความดี อันที่จริงก่อนที่คนเราจะลงมือกระทำสิ่งใดย่อมมีความคิด มีการไตร่ตรองหาเหตุผลและการยับยั้งอารมณ์ แต่เหตุใดจึงยังลงมือกระทำทั้งๆ ที่รู้ว่าเป็นสิ่งไม่ดี เป็นความชั่ว นับว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากที่จะวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินถึงสาเหตุ

ปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนเป็นอย่างยิ่ง ได้แก่ ความบกพร่องทางด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น อิทธิพลทางครอบครัว (Family) ความยากจน (Poverty) ชุมชน (Community) วัฒนธรรม (Cultural) คนที่กระทำความผิดอาจเกิดจากภาวะของสิ่งแวดล้อมกดดันทำให้ต้องกระทำ หรือปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้ ระหว่างสังคมที่มีการกระทำผิดมาก กับสังคมที่มีการกระทำผิดน้อย มีข้อสังเกตว่าสังคมที่มีการกระทำผิดมากมักจะเป็นสังคมที่ไร้ระเบียบ (Social Disorganization) เพราะการฝ่าฝืนกฎระเบียบต่างๆ มีมากเป็นพื้นฐานทำให้เกิดการกระทำผิดของเด็ก พฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) ตลอดจนอาชญากรรม ส่วนสังคมที่มีการกระทำผิดน้อย มักเป็นสังคมที่มีระเบียบ จำนวนพลเมืองไม่มาก ประกอบด้วยชนชาติและวัฒนธรรมเดียวกัน ความแตกต่างระหว่างชนชั้นมีน้อย แต่ถึงอย่างไรบุคคลที่ตกอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือภาวะปัจจัยที่ไม่ดี ก็ไม่แน่ว่าผู้นั้นจะกระทำความผิดเสมอไป อาจมีปัจจัยดีคอยต่อสู้อยู่ข้างใฝ่สูงเหนือใฝ่ต่ำ

ปัจจัยที่ทำให้ความเป็นคนมีความแตกต่าง

เมื่อในความเป็นคนมีความแตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความสามารถในการรับพิชชอบสติปัญญา การรู้ดีรู้ชั่ว ซึ่งอาจไม่เท่ากัน รวมไปถึงการกระทำผิดครั้งแรกกับบ่อยครั้ง จิตปกติกับผิดปกติ ความอ่อนวัยกับความเป็นผู้ใหญ่ จึงมาถึงคำว่า “คนเหมือนกันแต่เป็นคนต่างกัน” ดังนั้น การลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดจึงจำต้องคำนึงถึงความแตกต่างในตัวผู้กระทำความผิดด้วย